

Priopćenje za medije

Luxembourg, 12. travnja 2016.

Smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima u Baltičkom moru: ostvaren je ograničen napredak i postoji nedostatak ambicioznosti, poručuju revizori EU-a

Provedbom mjera EU-a za smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima u Baltičkom moru ostvaren je tek ograničen napredak, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda. Revizori su utvrdili da su planovi država članica nedovoljno ambiciozni i da ne sadržavaju odgovarajuće pokazatelje. Ulaganja u infrastrukturu za otpadne vode bila su samo djelomično djelotvorna, poljoprivredne mjere ne odgovaraju razmjerima problema te je teško procijeniti dodanu vrijednost strategije EU-a za Baltičko more.

Baltičko more jedno je od najonečišćenijih mora na svijetu. Izlaz na Baltičko more ima osam država članica EU-a (Danska, Estonija, Finska, Njemačka, Latvija, Litva, Poljska i Švedska) i Rusija.

U razdoblju 2007. – 2013. doprinos EU-a projektima prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda, kojima je obuhvaćeno pet država članica s izlazom na Baltičko more, iznosio je 4,6 milijardi eura. Za mjere ruralnog razvoja, uključujući zaštitu voda, za svih osam država članica na Baltičkom moru izdvojeno je dodatnih 9,9 milijardi eura. Usto je EU u razdoblju 2001. – 2014. sufinancirao projekte za povećanje kakvoće vode u Rusiji i Bjelarusu u vrijednosti od približno 50 milijuna eura.

Revizori su posjetili tri države članice čije su obale smještene na Baltičkom moru (Finska, Latvija i Poljska), a u ostalim državama članicama s izlazom na Baltičko more proveli su istraživanje. Projekti u Rusiji i Bjelarusu kojima je EU pružio potporu provjereni su pregledom dokumentacije na razini Europske komisije. Revizijom se ispitalo je li se mjerama EU-a djelotvorno pružila pomoć državama članicama u smanjenju opterećenja hranjivim tvarima u Baltičkom moru. Opći je zaključak da je u tom pogledu ostvaren tek djelomičan napredak.

„Za povećanje kakvoće vode u Baltičkom moru potrebne su usmjerenije mjere i bolja suradnja s Rusijom”, istaknuo je **Ville Itälä, član Europskog revizorskog suda zadužen za izvješće.** „Čisto Baltičko more san je gotovo 100 milijuna ljudi. Kako bi se taj san ostvario, zemlje pogođene onečišćenjem trebale bi puno bolje iskoristiti mogućnosti koje su im stavljene na raspolaganje.”

Revizori navode da je poljoprivreda najveći izvor onečišćenja Baltičkog mora, a glavni su problemi nedostatne mjere i loše usmjerenje. Na primjer, u Poljskoj je samo 5 % zemljišta kategorizirano kao „područje ugroženo nitratima”, što znači da se mjere intenzivne zaštite voda ne provode na dovoljno velikom području. S druge strane, cjelokupno zemljište Finske kategorizirano je kao takvo područje, što znači da intenzivne mjere nisu usmjerene na područja u kojima su najpotrebnije. Revizori ističu i da u nekim slučajevima zahtjevi agroekoloških programa nisu dovoljno strogi.

Usprkos velikoj količini financijskih sredstava EU-a za projekte u vezi s komunalnim otpadnim vodama, postoje kašnjenja u

Svrha je ovog priopćenja za medije prenijeti glavne poruke tematskog izvješća koje je usvojio Europski revizorski sud.

Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – glasnogovornik

Tel.: (+352) 4398 47063 Mob.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – službenik za odnose s medijima

Tel.: (+352) 4398 45410 Mob.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E-adresa: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

provedbi Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, a Komisija nije pravodobno pratila njezinu provedbu. Unatoč tome, došlo je do smanjenja opterećenja hranjivim tvarima iz urbanih područja.

U slučaju sufinanciranih projekata u Rusiji i Bjelarusu, postoje naznake da oni uistinu jesu isplativi. Međutim, njihova je provedba spora i nisu dovoljno opsežni da bi se njima zadovoljila stvarna razina potreba. Na primjer, onečišćenje hranjivim tvarima iz Kalinjingrada drugo je po veličini nakon onečišćenja iz Sankt Peterburga, ali još nije dovršen nijedan od projekata za usluge u vezi s vodom i zaštitom okoliša koji su 2005. godine odobreni za Kalinjingrad.

Revizori iznose niz preporuka upućenih državama članicama i Europskoj komisiji. Komisija bi trebala:

- zahtijevati da države članice odgovarajuće kategoriziraju područja ugrožena nitratima
- brže procjenjivati usklađenost s Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda
- poticati provedbu projekata kojima se smanjuje opterećenje hranjivim tvarima koje se ispuštaju u Baltičko more iz Rusije i Bjelarusu

Države članice trebale bi:

- usmjeravati agroekološke programe na područja u kojima se može ostvariti najveći učinak u pogledu smanjenja hranjivih tvari
- utvrđivati zahtjeve u akcijskim programima za nitrata na temelju najnovijih studija
- što učinkovitije planirati i graditi svoju infrastrukturu za otpadne vode.

Napomena za urednike

Eutrofikacija je proces koji se događa kada u vodeni tok uđe previše hranjivih tvari, posebice dušika i fosfora, nastalih prvenstveno ljudskom aktivnošću. Visoke koncentracije hranjivih tvari dovode do intenzivnog i potencijalno otrovnog cvjetanja algi. Budući da je Baltičko more sa svjetskim oceanima povezano uskim i plitkim kanalima, u Baltičkom moru ista se voda može zadržati i do 30 godina. Zbog toga lakše dolazi do povećanja razina dušika i fosfora, koji mogu dovesti do zdravstvenih poteškoća kod ljudi, riba i životinja i onečistiti jezera, rijeke, spremnike, potoke i močvarna područja.

Cilj je Okvirne direktive o pomorskoj strategiji iz 2008. da se do 2020. godine postigne „dobro” stanje okoliša u morskim vodama EU-a. U skladu s tom Direktivom države članice moraju surađivati na razini regija i podregija kako bi postigle ciljeve Direktive, koristeći se na primjer, u slučajevima u kojima je to primjenjivo u praksi i prikladno, strukturama koje su već uspostavljene u skladu s regionalnim konvencijama o moru.

Za Baltičko more relevantna je Helsinška konvencija (kojom upravlja Helsinška komisija ili HELCOM) i povezani Akcijski plan za Baltičko more u kojem se od država potpisnica zahtijeva da smanje opterećenje hranjivim tvarima koje se ispuštaju u Baltičko more.

Europsko Vijeće usvojilo je 2009. godine makroregionalnu strategiju (Strategija Europske unije za regiju Baltičkog mora) posebno usmjerenu na poticanje zaštite okoliša, uključujući smanjenje opterećenja hranjivim tvarima, i to promicanjem pojačane suradnje između susjednih zemalja i pronalaskom inovativnih rješenja.

Na našim internetskim stranicama dostupne su fotografije visoke rezolucije koje se smiju upotrijebiti pod uvjetom da je naveden njihov izvor. Eutrofična morska voda Izvor: HELCOM. Autor fotografije: Samuli Korpinen.

Tematsko izvješće br. 3/2016 pod naslovom „Borba protiv eutrofikacije u Baltičkom moru: potrebne su dodatne i djelotvornije mjere” dostupno je na 23 jezika EU-a.